

Utlåtande 2017:3 RI (Dnr 123-1481/2016)

Revidering av program för hållbar stadsutveckling - Norra Djurgårdsstaden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Reviderat Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden godkänns, i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet.
2. Målet om fossilbränslefrihet år 2030 ska gälla för Norra Djurgårdsstaden.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

En revidering av Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden har gjorts. Berörda nämnder godkände revideringen med tillägget att målet om fossilbränslefrihet år 2030 i Norra Djurgårdsstaden även fortsättningsvis ska gälla. Den exakta betydelsen av fossilbränslefrihet år 2030 behöver utredas vidare. Med rätt utformade lokala lösningar kan Norra Djurgårdsstaden gå före och vara en modell för hur Stockholm blir fossilbränslefritt till år 2040 på ett kostnadseffektivt sätt.

Beredning

Ärendet har initierats gemensamt av exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Östermalms

stadsdelsnämnd samt styrelserna för Stockholms Hamn AB och Stockholm Vatten AB och har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att det ligger i linje med stadens höga ambitioner inom klimat- och miljöområdet att ligga i framkant och sätta höga mål för stadens miljöprofilområden. Kontoret menar att revideringen av Program bidrar till att stadsdelen även fortsättningsvis kommer att ligga i framkant. Stadsledningskontoret understryker att i den fortsatta planeringen och arbetet i Norra Djurgårdsstaden är ekonomiska avvägningar av stor vikt, och att i planeringen av åtgärder för att uppnå klimat- och miljömålen ska dessa avvägningar göras i relation till andra prioriterade mål.

Mina synpunkter

Klimatfrågan är en av vår tids största utmaningar. Norra Djurgårdsstaden är Stockholms spetsigaste stadsmiljöområde och ska kontinuerligt ligga i framkant som en modell och förebild för en ekonomisk, ekologisk och social hållbar stadsutveckling, både nationellt och internationellt. Miljöprofilområden som Norra Djurgårdsstaden har en viktig uppgift i att visa på lösningar som hela Stockholm behöver för att bli klimatsmart och kunna anpassas till det förändrade klimatet. Det handlar bland annat om att förenkla miljövänligt byggande, skapa fysiska strukturer som gör det lätt att leva miljövänligt och stimulera lösningar för förnybar energi. Den höga ambitionsnivån bidrar till att utveckla stadens och även privata och andra offentliga aktörers arbete inom miljöområdet. De lösningar och innovationer som testas kommer inte bara Stockholm till del utan inspirerar och påverkar också utvecklingen nationellt och globalt.

En revidering av Norra Djurgårdsstadens program för hållbar stadsutveckling är motiverad av flera skäl. Kunskapsläget kring hållbar stadsutveckling och klimatförändringarna har utvecklats över tiden och flera relevanta styrdokument har uppdaterats och tillkommit, inte minst Stockholms stads miljöprogram 2016-2019. Det har även funnits ett behov av att göra programmet lättare att kommunicera och följa upp. Det reviderade förslaget som kommunfullmäktige nu tar ställning till kommer ytterligare stärka Norra Djurgårdsstaden och stadens höga ambitioner inom klimat- och miljöområdet.

Stockholms stad har i den nyligen beslutade strategin för fossilbränslefritt Stockholm 2040 antagit målet att Staden ska uppnå fossilbränslefrihet till år 2040. Norra Djurgårdsstaden har sedan det första programmet för hållbar stadsutveckling antogs haft som mål att vara fossilbränslefritt till år 2030. I förslaget till reviderat program utgick målet att Norra Djurgårdsstaden ska

vara fossilbränslefritt till år 2030 för att energisystemet och trafiksystemet är lokala frågor som beslutas på stadsdelnivå. Efter nämndbehandlingen har vi återgått till det ursprungliga målet. Staden behöver ett spjutspetsområde som visar vägen för att Stockholm ska bli fossilbränslefritt 2040. Staden kommer att påskynda ett antal utredningar som redovisas under stadsledningskontorets tjänsteutlåtande för att göra detta möjligt.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Program för hållbar stadsutveckling – Norra Djurgårdsstaden

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Joakim Larsson (M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Norra Djurgårdsstaden är ett av Stockholms största stadsutvecklingsområden. Det är också ett av stadens tre utpekade miljöprofilsområden, och ska ur det perspektivet vara ett internationellt föredöme och leda utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Vi förstår resonemanget bakom kontorets slutsatser om att lyfta ur de övergripande målen för miljöprogrammet. Dock anser vi att det är av yttersta vikt att dessa mål har en högre ambitionsnivå än för staden som helhet. Med anledning av detta, och mot bakgrund av att stadens mål är att vara fossilbränslefri 2040, välkomnar vi att majoriteten delar vår uppfattning att målet om att Norra Djurgårdsstaden ska vara fossilbränslefritt redan 2030 ska kvarstå.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Reviderat Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden godkänns, i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet.
2. Målet om fossilbränslefrihet år 2030 ska gälla för Norra Djurgårdsstaden.

Stockholm den 18 januari 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Kerstin Tillkvist

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Kommunfullmäktige antog år 2010 styrdokumentet ”Övergripande program för miljö och hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden” (Dnr 303-1015/2010, 11 oktober 2010). Under hösten 2015 beslutade Norra Djurgårdsstadens styrgrupp att en revidering av hållbarhetsmålen skulle göras med utgångspunkt från stadens miljöprogram 2016-2019 och övriga styrdokument under ledning av exploateringsnämnden. Parallellt med detta tog stadsbyggnadsnämnden fram stadsbyggnadsprinciper för Norra Djurgårdsstaden för att tydliggöra den stadsbyggnadsmässiga visionen för området samt att ge vägledning i planerings- och gestaltungsprocessen. De reviderade hållbarhetsmålen och stadsbyggnadsprinciperna slogs ihop i dokumentet ”Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden”. Under april och maj 2016 var förslag till reviderat program föremål för granskning och förankrades med berörda förvaltningar och bolag (Arbetsmarknadsförvaltningen, Byggmästarföreningen, exploateringskontoret, AB Familjebostäder, fastighetskontoret, AB Fortum Värme, Hjorthagens intresseförening Norra Djurgårdsstaden, Hållbarhetskommissionen, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, miljöförvaltningen, SISAB Skolfastigheter i Stockholm AB, socialförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, Stockholms Stadshus AB, stadsledningskontoret, Stockholm Business Region AB, Stockholms Stads Parkerings AB, Stockholm Vatten AB, Stockholms Hamn AB, AB Stockholmshem, Stokab, AB Svenska Bostäder, trafikförvaltningen vid Stockholms läns landsting, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen, äldreförvaltningen och Östermalms stadsdelsförvaltning)

Förslag till reviderat Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden bereddes gemensamt av exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, miljö-och hälsoskyddsnämnden, Östermalms stadsdelsnämnd samt styrelserna för Stockholms Hamn AB och Stockholm Vatten och Avfall AB.

Revidering av Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden

Under arbetet med revidering av Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden genomfördes ett antal förändringar:

- Visionen för Norra Djurgårdsstaden förtydligades och förkortades.

- Vissa åtgärder togs bort eftersom de blivit inaktuella.
- Uppföljningsmålet togs fram.
- Ansvar för genomförande och uppföljning tydliggjordes.
- Några hållbarhetsmål togs bort:
 - Norra Djurgårdsstaden ska utvecklas till en klimatpositiv stadsdel.
 - År 2030 är Norra Djurgårdsstaden fossilbränslefri.
 - År 2020 understiger CO₂e-utsläppen 1,5 ton per person.
- De tre borttagna målen ersattes med formuleringen att ”Norra Djurgårdsstaden ska vara en modell för omställningen till ett samhälle utan fossila bränslen”.

De berörda nämnderna och bolagsstyrelserna beslutade i september 2016 att godkänna revideringen av Program för Hållbar Stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden med tillägget att målet om fossilbränslefrihet år 2030 ska gälla.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 följande.

1. Exploateringsnämnden godkänner redovisningen och Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden och hemställer gemensamt med övriga förvaltningar och bolag att kommunfullmäktige ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att genomföra Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden.
2. Exploateringsnämnden föreslår kommunfullmäktige att målet om fossilbränslefrihet år 2030 ska gälla för Norra Djurgårdsstaden.
3. Exploateringsnämnden anför i övrigt följande:

Norra Djurgårdsstaden är det största stadsutvecklingsområdet i Stockholms stad och är ett av stadens utpekade miljöprofilområden. Utvecklingen av området ska kontinuerligt ligga i framkant som en modell och förebild för en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar stadsutveckling, både nationellt och internationellt.

Stadsdelen ska gå före och visa vägen i arbetet med att göra Stockholm fossilbränslefritt, bland annat genom nya innovationer och högre miljö- och klimatkrav vid byggande.

Stockholms stad har antagit målet att vara fossilbränslefritt år 2040. Då Norra Djurgårdsstaden ska gå före behöver målet om fossilbränslefrihet nås avsevärt mycket snabbare än 2040. Det tidigare målet om fossilbränslefrihet 2030 skall dock alltså vara styrande för de åtgärder som staden har rådighet över och vara vägledande för allt arbete som staden gör i samarbete med andra aktörer. Så långt staden har rådighet skall Norra Djurgårdsstaden sträva efter minsta möjliga klimatpåverkan.

Då staden idag inte har full rådighet över alla åtgärder som krävs för att målet om fossilbränslefrihet krävs att beslut kan fattas på andra nivåer än den kommunala. Inom transportområdet ska staden utnyttja de styrmedel som står till buds för att uppnå målet men det behövs troligen statliga beslut så som till exempel ytterligare miljözoner för att nå målet fossilfri stadsdel 2030. Förslag i den riktningen har nyligen lyfts i den statliga utredningen Miljömålsberedningen. Staden ska driva på för att statliga beslut fattas för att möjliggöra fossilbränslefrihet. Hur staden ska hantera måluppfyllelsen om de nödvändiga besluten inte kommer till stånd måste utredas.

De byggkrav som ställs i området idag behöver även följas upp på ett bättre sätt för att områdets funktion som försöksmodell ska kunna utnyttjas på ett bättre sätt. Att följa energianvändning och klimatutsläpp har visat sig svårt då ingen beräkningsmodell idag beräknar enskilda områdets utsläpp.

För att kunna följa utsläppsdata för NDS behöver staden därför ta fram en beräkningsmodell för de klimatutsläpp som sker i Norra Djurgårdsstaden, då utsläppsdata idag bara finns för Stockholms stad i sin helhet och inte för specifika områden. Detta arbete bör ledas av energicentrum vid Stockholms miljöförvaltning.

För att stärka stadsdelens sociala hållbarhetsprofil ska aspekter som den sociala hållbarhetskommisionen lyfter, tydliggöras. Kontorets arbete med att utveckla bl.a. hållbarhetsmålet Bidra till att skapa en jämlik stad är viktigt, särskilt viktigt att för detta område utveckla fler uppföljningsmål.

Reservation anfördes av Joakim Larsson m.fl. (alla M) och Abit Dunder (L), *bilaga 1*.

Ersättningsyttrande gjordes av Markus Berensson (C) som instämde i reservation anförd av Joakim Larsson m.fl. (alla M) och Abit Dunder (L).

Exploateringskontorets, miljöförvaltningens, stadsbyggnadskontorets, trafikkontorets, Östermalms stadsdelsförvaltnings, Stockholms Hamn AB:s och Stockholm Vatten AB:s gemensamma tjänsteutlåtande daterat den

29 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Se nedan.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 följande.

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner i huvudsak redovisningen och Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden och hemställer gemensamt med övriga förvaltningar och bolag att kommunfullmäktige genom miljöförvaltningen ger miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att genomföra Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår kommunfullmäktige att målet om fossilbränslefrihet år 2030 ska gälla för Norra Djurgårdsstaden.
3. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anför i övrigt följande:

Norra Djurgårdsstaden är det största stadsutvecklingsområdet i Stockholms stad och är ett av stadens utpekade miljöprofilområden. Utvecklingen av området ska kontinuerligt ligga i framkant som en modell och förebild för en ekonomiskt, ekologiskt och social hållbar stadsutveckling, både nationellt och internationellt.

Stadsdelen ska gå före och visa vägen i arbetet med att göra Stockholm fossilbränslefritt, bland annat genom nya innovationer och högre miljö- och klimatkrav vid byggande.

Stockholms stad har antagit målet att vara fossilbränslefritt år 2040. Då Norra Djurgårdsstaden ska gå före behöver målet om fossilbränslefrihet nå avsevärt mycket snabbare än 2040. Det tidigare målet om fossilbränslefrihet 2030 skall dock alltså vara styrande för de åtgärder som staden har rådighet över och vara vägledande för allt arbete som staden gör i samarbete med andra aktörer. Så långt staden har rådighet skall Norra Djurgårdsstaden sträva efter minsta möjliga klimatpåverkan.

Då staden idag inte har full rådighet över alla åtgärder som krävs för att målet om fossilbränslefrihet krävs att beslut kan fattas på andra nivåer än den kommunala. Inom transportområdet ska staden utnyttja de styrmedel som står

till buds för att uppnå målet men det behövs troligen statliga beslut så som till exempel ytterligare miljözoner för att nå målet fossilfri stadsdel 2030. Förslag i den riktningen har nyligen lyfts i den statliga utredningen Miljömålsberedningen. Staden ska driva på för att statliga beslut fattas för att möjliggöra fossilbränslefrihet. Hur staden ska hantera måluppfyllelsen om de nödvändiga besluten inte kommer till stånd måste utredas.

De byggkrav som ställs i området idag behöver även följas upp på ett bättre sätt för att områdets funktion som försöksmodell ska kunna utnyttjas på ett bättre sätt. Att följa energianvändning och klimatutsläpp har visat sig svårt då ingen beräkningsmodell idag beräknar enskilda områdets utsläpp.

För att kunna följa utsläppsdata för NDS behöver staden därför ta fram en beräkningsmodell för de klimatutsläpp som sker i Norra Djurgårdsstaden, då utsläppsdata idag bara finns för Stockholms stad i sin helhet och inte för specifika områden. Detta arbete bör ledas av energicentrum vid Stockholms miljöförvaltning.

För att stärka stadsdelens sociala hållbarhetsprofil ska aspekter som den sociala hållbarhetskommisionen lyfter, tydliggöras. Förvaltningens arbete med att utveckla bl.a. hållbarhetsmålet ”Bidra till att skapa en jämlik stad” är viktigt, särskilt viktigt är att för detta område utveckla fler uppföljningsmål.

Reservation anfördes av Jonas Naddebo (C), Lars Jilmstad m.fl. (alla M) och Sabine Pettersson (L) som föreslog att nämnden beslutar enligt förvaltningarnas gemensamma förslag.

Exploateringskontorets, miljöförvaltningens, stadsbyggnadskontorets, trafikkontorets, Östermalms stadsdelsförvaltnings, Stockholms Hamn AB:s och Stockholm Vatten AB:s gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Se nedan.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden godkänner i huvudsak redovisningen och Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden och

hemställer gemensamt med övriga förvaltningar och bolag att kommunfullmäktige ger stadsbyggnadsnämnden, genom stadsbyggnadskontoret, i uppdrag att genomföra Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden.

2. Stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att målet om fossilbränslefrihet år 2030 ska gälla för Norra Djurgårdsstaden.
3. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att därutöver anför följande:

Norra Djurgårdsstaden är det största stadsutvecklingsområdet i Stockholms stad och är ett av stadens utpekade miljöprofilområden. Utvecklingen av området ska kontinuerligt ligga i framkant som en modell och förebild för en ekonomiskt, ekologiskt och social hållbar stadsutveckling, både nationellt och internationellt.

Stadsdelen ska gå före och visa vägen i arbetet med att göra Stockholm fossilbränslefritt, bland annat genom nya innovationer och högre miljö- och klimatkrav vid byggande.

Stockholms stad har antagit målet att vara fossilbränslefritt år 2040. Då Norra Djurgårdsstaden ska gå före behöver målet om fossilbränslefrihet nå avsevärt mycket snabbare än 2040. Det tidigare målet om fossilbränslefrihet 2030 skall dock alltså vara styrande för de åtgärder som staden har rådighet över och vara vägledande för allt arbete som staden gör i samarbete med andra aktörer. Så långt staden har rådighet skall Norra Djurgårdsstaden sträva efter minsta möjliga klimatpåverkan.

Då staden idag inte har full rådighet över alla åtgärder som krävs för att målet om fossilbränslefrihet krävs att beslut kan fattas på andra nivåer än den kommunala. Inom transportområdet ska staden utnyttja de styrmedel som står till buds för att uppnå målet men det behövs troligen statliga beslut så som till exempel ytterligare miljözoner för att nå målet fossilfri stadsdel 2030. Förslag i den riktningen har nyligen lyfts i den statliga utredningen Miljömålsberedningen. Staden ska driva på för att statliga beslut fattas för att möjliggöra fossilbränslefrihet. Hur staden ska hantera måluppfyllelsen om de nödvändiga besluten inte kommer till stånd måste utredas.

De byggkrav som ställs i området idag behöver även följas upp på ett bättre sätt för att områdets funktion som försöksmodell ska kunna utnyttjas på ett bättre sätt. Att följa energianvändning och klimatutsläpp har visat sig svårt då ingen beräkningsmodell idag beräknar enskilda områdets utsläpp.

För att kunna följa utsläppsdata för NDS behöver staden därför ta fram en beräkningsmodell för de klimatutsläpp som sker i Norra Djurgårdsstaden, då

utsläppsdata idag bara finns för Stockholms stad i sin helhet och inte för specifika områden. Detta arbete bör ledas av energicentrum vid Stockholms miljöförvaltning.

För att stärka stadsdelens sociala hållbarhetsprofil ska aspekter som den sociala hållbarhetskommisionen lyfter, tydliggöras. Kontorets arbete med att utveckla bl.a. hållbarhetsmålet Bidra till att skapa en jämlik stad är viktigt, särskilt viktigt att för detta område utveckla fler uppföljningsmål.

Reservation anfördes av Kristina Lutz m.fl. (alla M), Björn Ljung (L) och Erik Slottner (KD), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Christina Linderholm (C) som instämde i reservation anförd av Kristina Lutz m.fl. (alla M), Björn Ljung (L) och Erik Slottner (KD).

Exploateringskontorets, miljöförvaltningens, stadsbyggnadskontorets, trafikkontorets, Östermalms stadsdelsförvaltnings, Stockholms Hamn AB:s och Stockholm Vatten AB:s gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Se nedan.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 följande.

1. Trafiknämnden godkänner i huvudsak redovisningen och Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden och hemställer gemensamt med övriga förvaltningar och bolag att kommunfullmäktige ger trafiknämnden, genom trafikkontoret, i uppdrag att genomföra Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden.
2. Trafiknämnden föreslår kommunfullmäktige att målet om målet om fossilbränslefrihet år 2030 ska gälla för Norra Djurgårdsstaden.
3. Trafiknämnden anför i övrigt följande:

Norra Djurgårdsstaden är Stockholms spetsigaste större stadsmiljöområde och ska kontinuerligt ligga i framkant som en modell och förebild för en

ekonomiskt, ekologiskt och social hållbar stadsutveckling, både nationellt och internationellt.

Stadsdelen ska gå före och visa vägen i arbetet med att göra Stockholm fossilbränslefritt, bland annat genom nya innovationer och högre miljö- och klimatkrav vid byggande.

Stockholms stad har antagit målet att vara fossilbränslefritt år 2040. Då Norra Djurgårdsstaden ska gå före behöver målet om fossilbränslefrihet nå avsevärt mycket snabbare än 2040. Det tidigare målet om fossilbränslefrihet 2030 skall dock alltjämt vara vägledande. Så långt staden har rådighet skall Norra Djurgårdsstaden sträva efter minsta möjliga klimatpåverkan.

Då staden idag inte har full rådighet över alla åtgärder som krävs för att målet om fossilbränslefrihet krävs att beslut kan fattas på andra nivåer än den kommunala. Inom transportområdet ska staden utnyttja de styrmedel som står till buds för att uppnå målet men det behövs troligen statliga beslut så som till exempel ytterligare miljözoner för att nå målet fossilfri stadsdel 2030. Förslag i den riktningen har nyligen lyfts i den statliga utredningen Miljömålsberedningen. Staden ska driva på för att statliga beslut fattas för att möjliggöra fossilbränslefrihet. Hur staden ska hantera måluppfyllelsen om de nödvändiga besluten inte kommer till stånd måste utredas.

De byggkrav som ställs i området idag behöver även följas upp på ett bättre sätt för att områdets funktion som försöksmodell ska kunna utnyttjas på ett bättre sätt. Att följa energianvändning och klimatutsläpp har visat sig svårt då ingen beräkningsmodell idag beräknar enskilda områdets utsläpp.

För att kunna följa utsläppsdata för NDS behöver staden därför ta fram en beräkningsmodell för de klimatutsläpp som sker i Norra Djurgårdsstaden, då utsläppsdata idag bara finns för Stockholms stad i sin helhet och inte för specifika områden. Detta arbete bör ledas av energicentrum vid Stockholms miljöförvaltning.

För att stärka stadsdelens sociala hållbarhetsprofil ska aspekter som den sociala hållbarhetskommisionen lyfter, tydliggöras.

Reservation anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (alla M), Patrik Silverudd (L) och Karin Ernlund (C), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Mikael Valier (KD) som instämde i reservation anförd av Cecilia Brinck m.fl. (alla M), Patrik Silverudd (L) och Karin Ernlund (C).

Exploateringskontorets, miljöförvaltningens, stadsbyggnadskontorets, trafikkontorets, Östermalms stadsdelsförvaltnings, Stockholms Hamn AB:s och Stockholm Vatten AB:s gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Se nedan.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 följande.

1. Stadsdelsnämnden godkänner i huvudsak redovisningen och Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden och hemställer gemensamt med övriga förvaltningar och bolag att kommunfullmäktige ger stadsdelsnämnden, genom Östermalms stadsdelsförvaltning, i uppdrag att genomföra Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden.
2. Stadsdelsnämnden föreslår kommunfullmäktige att målet om att vara fossilbränslefritt år 2030 ska gälla för Norra Djurgårdsstaden
3. att i övrigt anföra följande

Norra Djurgårdsstaden är det största stadsutvecklingsområdet i Stockholms stad och är ett av stadens utpekade miljöprofilområden. Utvecklingen av området ska kontinuerligt ligga i framkant som en modell och förebild för en ekonomiskt, ekologiskt och social hållbar stadsutveckling, både nationellt och internationellt.

Stadsdelen ska gå före och visa vägen i arbetet med att göra Stockholm fossilbränslefritt, bland annat genom nya innovationer och högre miljö- och klimatkrav vid byggande.

Stockholms stad har antagit målet att vara fossilbränslefritt år 2040. Då Norra Djurgårdsstaden ska gå före behöver målet om fossilbränslefrihet nå avsevärt mycket snabbare än 2040. Det tidigare målet om fossilbränslefrihet 2030 skall dock alltså vara styrande för de åtgärder som staden har rådighet över och vara vägledande för allt arbete som staden gör i samarbete med andra aktörer. Så långt staden har rådighet skall Norra Djurgårdsstaden sträva efter minsta möjliga klimatpåverkan.

Då staden idag inte har full rådighet över alla åtgärder som krävs för att

målet om fossilbränslefrihet krävs att beslut kan fattas på andra nivåer än den kommunala. Inom transportområdet ska staden utnyttja de styrmedel som står till buds för att uppnå målet men det behövs troligen statliga beslut så som till exempel ytterligare miljözoner för att nå målet fossilfri stadsdel 2030. Förslag i den riktningen har nyligen lyfts i den statliga utredningen Miljömålsberedningen. Staden ska driva på för att statliga beslut fattas för att möjliggöra fossilbränslefrihet. Hur staden ska hantera måluppfyllelsen om de nödvändiga besluten inte kommer till stånd måste utredas.

De byggkrav som ställs i området idag behöver även följas upp på ett bättre sätt för att områdets funktion som försöksmodell ska kunna utnyttjas på ett bättre sätt. Att följa energianvändning och klimatutsläpp har visat sig svårt då ingen beräkningsmodell idag beräknar enskilda områdets utsläpp.

För att kunna följa utsläppsdata för NDS behöver staden därför ta fram en beräkningsmodell för de klimatutsläpp som sker i Norra Djurgårdsstaden, då utsläppsdata idag bara finns för Stockholms stad i sin helhet och inte för specifika områden. Detta arbete bör ledas av energicentrum vid Stockholms miljöförvaltning.

För att stärka stadsdelens sociala hållbarhetsprofil ska aspekter som den sociala hållbarhetskommisionen lyfter, tydliggöras. Det är därför också angeläget med blandade boendeformer till exempel för äldre, yngre och personer med funktionshinder.

Reservation anfördes av Tobias Sjö m.fl. (alla M) och Mimmi Deljerud Engholm (L), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Maximillian Molin (C) och Steven Crosson (KD) som anmälde att om de hade tjänstgjort i nämnden hade de ställt sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

Exploateringskontorets, miljöförvaltningens, stadsbyggnadskontorets, trafikkontorets, Östermalms stadsdelsförvaltnings, Stockholms Hamn AB:s och Stockholm Vatten AB:s gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Se nedan.

Stockholms Hamn AB

Styrelsen för Stockholms Hamn AB beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2016 följande.

Att för egen del godkänna redovisningen och förslag till Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden

Att hos styrelsen för Stockholms Stadshus AB hemställa om godkännande av förslaget

Att uppdra åt verkställande direktören att vidta erforderliga åtgärder för att implementera programmet.

Exploateringskontorets, miljöförvaltningens, stadsbyggnadskontorets, trafikkontorets, Östermalms stadsdelsförvaltnings, Stockholms Hamn AB:s och Stockholm Vatten AB:s gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Se nedan.

Stockholm Vatten VA AB

Styrelsen för Stockholm Vatten VA AB beslutade vid sitt sammanträde den 29 september 2016 följande.

Att för egen del i huvudsak godkänna redovisningen och förslag till Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden

Att hos styrelsen för Stockholm Stadshus AB hemställa om godkännande av förslaget utifrån anförandetexten nedan

Att uppdra åt verkställande direktören att vidta erforderliga åtgärder för att implementera programmet utifrån anförandetexten nedan

Att därutöver anföra

Norra Djurgårdsstaden är ett av Stockholms största stadsutvecklingsområden. Det är också ett av stadens tre utpekade miljöprofilområden, och ska ur det perspektivet vara ett internationellt föredöme och leda utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Vi förstår resonemanget bakom slutsatserna om att lyfta ur de övergripande målen för miljöprogrammet. Dock anser vi att det är av yttersta vikt att dessa mål har en högre ambitionsnivå än för staden som helhet. Med anledning av detta, och mot bakgrund av att stadens mål är att vara fossilbränslefri 2040, ska målet om att Norra Djurgårdsstaden ska vara fossilbränslefri redan 2030 kvarstå.

Styrelsen för Stockholm Vatten VA AB beslutade vid sitt sammanträde den

8 december 2016 följande.

Godkänna ändrad att-sats i tidigare beslut om Revidering av Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden på så vis att ärendet – istället för att underställas Stockholm Stadshus AB för godkännande – underställs kommunfullmäktige för beslut efter vederbörlig beredning hos stadsledningskontoret.

Exploateringskontorets, miljöförvaltningens, stadsbyggnadskontorets, trafikkontorets, Östermalms stadsdelsförvaltning, Stockholms Hamn AB:s och Stockholm Vatten AB:s gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Exploateringskontoret har i samarbete med stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen, trafikkontoret, Östermalms stadsdelsförvaltning, Stockholms Hamn AB och SVAB tagit fram ett förslag till revidering av Program för Hållbar Stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden (programmet). Programmet väver traditionella stadsbyggnadsfrågor och framåtsyftande hållbarhetsambitioner samman som skapar en bred grund för Norra Djurgårdsstaden att förbli ett föredöme för hållbar stadsutveckling.

Kommunfullmäktige beslutade 2009 att Norra Djurgårdsstaden (NDS) ska vara ett nationellt och internationellt föredöme för hållbar stadsutveckling och 2010 antogs styrdokumentet ”Övergripande program för miljö och hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden” (NDS miljö och hållbarhetsprogram).

Styrdokument behöver regelbundet uppdateras för att reflektera den kontinuerliga kunskapsutveckling som sker. Även uppdateringar/revideringar av Stockholms stads styrdokument behöver reflekteras och fångas upp för att projektet NDS fortsatt ska vara i framkant. Under hösten 2015 beslutade NDS-styrgrupp att en revidering av hållbarhetsmålen skulle göras med utgångspunkt från stadens miljöprogram 2016-2019 och övriga styrdokument under ledning av exploateringskontoret.

Parallellt med detta tog stadsbyggnadskontoret fram stadsbyggnadsprinciper för att tydliggöra den stadsbyggnadsmässiga visionen för området samt att ge vägledning i planerings- och gestaltningsprocessen. Dessa samordnades med hållbarhetsmålen i dokumentet ”Program för hållbar stadsutveckling i NDS”. Under april och maj 2016 var dokumentet föremål för granskning och förankrades med berörda förvaltningar och bolag.

Bakgrund

Stockholms stads kommunfullmäktige beslutade 2009 att Norra Djurgårdsstaden (NDS) ska utgöra ett särskilt miljöprofilerat stadsutvecklingsområde. 2010 antogs styrdokumentet ”Övergripande program för miljö och hållbar stadsutveckling i Norra

Djurgårdsstaden” (NDS miljö- och hållbarhetsprogram) av kommunfullmäktige. Exploateringskontoret gavs det övergripande ansvaret för genomförandet i nära samarbete med stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen, trafikkontoret, Östermalms stadsdelsförvaltning och Stockholms Hamn AB. Förutom dessa har även Fortum och SVAB inbjudits att delta i arbetet.

Under de sex år som programmet tillämpats har kunskapsutvecklingen på området stadigt gått framåt. NDS har etablerats som ett nationellt och internationellt föredöme inom hållbar stadsutveckling bland annat genom att styrdokument och verktyg har spridits och nu tillämpas i andra svenska kommuner. Projektet har dessutom tilldelats ett pris av C40 (ett nätverk av drygt 80 städer över hela världen som samarbetar kring utmaningar inom hållbar stadsutveckling) som bästa hållbara stadsutvecklingsprojekt 2015. För att bibehålla denna ställning behöver styrdokument regelbundet uppdateras för att reflektera den kontinuerliga kunskapsutveckling som sker. Även uppdateringar/revideringar av Stockholms stads styrdokument behöver arbetas in för att projektet NDS fortsatt ska vara en förebild inom hållbar stadsutveckling. Under hösten 2015 beslutade styrgruppen för projektet att en revidering av målen skulle göras med utgångspunkt från stadens miljöprogram 2016-2019 och övriga styrdokument. Exploateringskontoret påbörjade därför en översyn av miljö och hållbarhetsprogrammet för NDS. Arbetet genomfördes i nära samverkan med berörda förvaltningar och bolag.

Översynen skulle klargöra om:

- målen leder till efterlevnad av visionen och att projektet fortsatt ligger i framkant.
- dokumentets struktur och upplägg fungerar för styrning av hållbarhetsarbetet i NDS.

Parallellt med detta påbörjade stadsbyggnadskontoret ett arbete med att ta fram stadsbyggnadsprinciper för Norra Djurgårdsstaden, med syfte att dels tydliggöra den stadsbyggnadsmässiga visionen för området och dels att utgöra en vägledning i planerings- och gestaltungsprocessen. Då såväl stadsbyggnadsprinciper som hållbarhetsmål syftar till att styra mot hållbar stadsutveckling beslutade exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret att slå samman de båda dokumenten samt att utarbeta gemensamma strategier som skulle sammanfatta både stadsbyggnadsprinciperna och hållbarhetsmålen.

Processen

Vid en översyn av NDS miljö- och hållbarhetsprogrammet framkom att:

- Visionen som tagits fram för projektet var svårkommunicerad.
- Det stora antalet mål upplevdes som problematiskt och flera av målen var otydliga och svåra att följa upp.
- Flera mål var formulerade som åtgärder.

- Programmets mål för social och ekonomisk hållbarhet behövde utvecklas.
- Ansvaret för målgenomförandet var otydligt formulerat.

Med stöd av dessa slutsatser genomfördes fyra workshops där stadens förvaltningar och bolag bjöds in för att vidareutveckla målen och tydliggöra de sociala och ekonomiska aspekterna i dokumentet. Resultatet från dessa inledande workshops användes sedan som utgångspunkt för revideringen.

Parallellt med detta påbörjade stadsbyggnadskontoret ett arbete med att ta fram stadsbyggnadsprinciper för Norra Djurgårdsstaden, med syfte att dels tydliggöra den stadsbyggnadsmässiga visionen för området och dels att utgöra en vägledning i planerings- och gestaltungsprocessen.

Berörda förvaltningar och bolag har haft möjlighet att framföra synpunkter på såväl ambitionsnivå som inriktning och upplägg, dels via beredande möten inför behandling i styrgruppen, men även via möten i tematiska fokusgrupper och miljöprofilgruppen. Dessutom har det hållits workshops och seminarier som inbegripit fler av stadens förvaltningar och bolag samt även med externa aktörer utanför staden, såsom byggherrar, AB Fortum Värme, Stockholms hållbarhetskommision, boende, akademi, andra kommuner, m.fl. För att fånga upp akademikernas perspektiv har en dialog förts med en akademisk referensgrupp för att säkerställa omvärldsbevakning. Denna referensgrupp är bl.a. representerad av beteendevetare, arkitekter och resursteoriforskare. Utöver detta har erfarenheter från redan färdigställda och pågående etapper tagits tillvara i revideringsarbetet genom uppföljning och dialog med byggherrar.

Det slutliga utkastet av programmet har skickats till berörda förvaltningar och bolag för granskning. Granskningssynpunkterna har omhändertagits och inarbetats i den slutliga versionen.

Beskrivning av dokumentet

”Program för hållbar stadsutveckling i NDS” är styrande för- och beskriver stadens ambitioner avseende stadsbyggnad och hållbarhet i Norra Djurgårdsstaden. Programmet överensstämmer med ursprungliga intentioner och den höga ambitionsnivån inom hållbar stadsutveckling.

Dokumentet består av tre huvudsakliga kapitel.

Det första kapitlet beskriver området redan idag unika kvalitéer som en viktig utgångspunkt att bygga vidare på såsom Gasverket, Hjorthagen, industri och infrastruktur, hamn och stad, vattenrum och vattenfront samt Nationalstadsparken

Nästa kapitel samlar de fem strategierna för hållbar stadsutveckling som är styrande för utvecklingen av området. Under var och en av strategierna formuleras dels ett antal stadsbyggnadsprinciper för vägledning och inspiration, samt ett antal styrande hållbarhetsmål som ska ligga till grund för de krav som formuleras inför varje specifik utbyggnadsetapp.

Strategierna är följande:

- Levande stad: fokuserar på människan genom formandet av en attraktiv och

levande stadsmiljö

- Tillgängligt och nära: handlar om den täta och tillgängliga staden som ger underlag för hållbara transportsätt
- Resurshushållning och klimatansvar: i NDS skapas flexibla och robusta lösningar för att möta en föränderlig framtid
- Låt naturen göra jobbet: beskriver hur ekosystemen kan nyttjas för ett rikt växt- och djurliv och för människors hälsa och välmående
- Engagemang och inflytande: i NDS skapas motivation och förankring på platsen, men även för att sprida kunskap och erfarenheter.

Det sista kapitlet innehåller en beskrivning av hur programmet ska implementeras (processen) utifrån såväl ett stadsbyggnads- som ett exploateringsperspektiv, och klargör hur stadens mål och ambitioner ska förverkligas och upprätthållas framöver. Detta sker på följande nivåer: övergripande nivå, delområde, etapp och byggnad.

I bilaga 1 till programmet finns en sammanställning av förslagen till mål och delmål tillsammans, med uppföljningsmått för var och ett av målen. Dessutom anges vilken nämnd/bolagsstyrelse som har huvudansvaret för att planera och genomföra åtgärder utifrån målen samt ansvar för uppföljning.

Förändringar från förra programmet

Förändringar i det nya programmet jämfört med NDS miljö- och hållbarhetsprogrammet är att:

- Visionen för Norra Djurgårdsstaden har förtydligats och förkortats och samtidigt har fem strategier tagits fram med tillhörande stadsbyggnadsprinciper och hållbarhetsmål. Programmet visar en större helhetssyn på hållbar stadsutveckling, i synnerhet de sociala aspekterna.
- Åtgärder har tagits bort eftersom dessa snabbt inaktuella.
- Uppföljningsmått har tagits fram, bilaga 1.
- Ansvar för genomförande och uppföljning har tydliggjorts i bilaga 1.

Följande hållbarhetsmål har tagits bort:

- NDS ska utvecklas till en klimatpositiv stadsdel.
 - Motivering: Inget mål utan en åtgärd.
- År 2030 är NDS fossilbränslefri.
 - Motivering: Målet är inte genomförbart då varken trafik- eller energisystemet är en lokal fråga som kan lösas på stadsdelsnivå. Målet har omformulerats på följande sätt: "NDS ska vara modell för omställningen till ett samhälle utan fossila bränslen (mål 3.5).
- År 2020 understiger CO₂e-utsläppen 1,5 ton per person.
 - Motivering: Målet är inte genomförbart då varken trafik- eller energisystemet är en lokal fråga som kan lösas på stadsdelsnivå. Målet har omformulerats på följande sätt: "NDS ska vara modell för omställningen till ett samhälle utan fossila bränslen (mål 3.5).

Hållbarhetsmålen har förtydligats på följande sätt:

- Skapa en robust och sammanhängande stadsstruktur, mål 1.1, som möjliggör för många funktioner och kommande förändringar.
- Bidra till att skapa en jämlik stad, mål 1.2, där NDS ska vara en plats för alla och där bostadsutbudet kan utvecklas för att möta mångfalden i samhället.
- Planera för ett välfungerande vardagsliv, mål 1.3, där god tillgång och närhet till service, arbetsplatser, m.m..
- Skapa attraktiva och trygga platser dygnet runt, året runt, mål 1.4, där målpunkter och aktiviteter skapas som attraherar olika besökare till NDS och där bl.a. bottenvåningar utformas där alla känner sig trygga.
- Planera för levande gaturum som medger flexibel användning, mål 2.2, där goda vistelsekvaliteter för alla gaturum och en mångsidig användning av det offentliga rummet skapas.
- Effektiv energianvändning i byggnader och anläggningar, mål 3.4, där energibehovet nyproducerad byggnad ska vara högst 50 kWh/m² och år.
- NDS ska vara modell för omställningen till ett samhälle utan fossila bränslen, mål 3.5, där bl.a. varu- och persontransporter i det närmaste är fossilbränsle fria och där kunskap kring konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser utvecklas.
- Låg klimatpåverkan från byggnader och anläggningar ut ett livscykelperspektiv, mål 3.6, där klimat- och energioptimerade bygganden och anläggningar samt yteffektiva bostäder och verksamhetslokaler utformas.
- Utnyttja ekosystemtjänster för att bygga en resilient och hälsosam stadsmiljö, mål 4.1, där ekosystemtjänster utvecklas som bidrar till hälsa och välmående.
- Stimulera aktivt deltagande i utvecklingen av NDS mot en hållbar och öppen stadsdel, mål 5.1, där utökad medborgardialog engagera tidigt och medverkan stimulera en långsiktig och hållbar förvaltning.
- Skapa förutsättningar för hållbar konsumtion, mål 5.2, där förutsättningar för återbruk och delande skapas samt kunskap kring hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi byggs upp.
- Kunskap och erfarenheter som genereras i NDS ska spridas, mål 5.4, som stödjer och främjar forskning och utveckling för att bidra till innovation och där goda erfarenheter sprids.

Kontorens/bolagens sammanfattande bedömning

Kontoren/bolagen anser att en revidering av NDS miljö- och hållbarhetsprogram behövs för att säkerställa att projektet även fortsatt ligger i framkant vad gäller hållbar stadsutveckling

De förvaltningar och bolag som står bakom det nya förslaget ”Program för hållbar

stadsutveckling i NDS” är eniga om programmet beskriver de gemensamma ambitionerna inom hållbar stadsutveckling på ett tydligt sätt med bibehållen hög målsättning.

Programmet väver de traditionella stadsbyggnadsfrågor och framåtsyftande hållbarhetsambitioner samman som skapar en bred grund för Norra Djurgårdsstaden att bli ett föredöme inom hållbar stadsutveckling.

Det reviderade programmet för hållbar stadsutveckling är både lättare att kommunicera, lättare att följa upp och förtydligar den sociala aspekten av hållbar stadsutveckling.

Beredning

Ärendet har initierats gemensamt av exploateringsnämnden, miljö-och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Östermalms stadsdelsnämnd samt styrelserna för Stockholms Hamn AB och Stockholm Vatten AB och är remitterat till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 december 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Klimatfrågan är en av vår tids största utmaningar, och Stockholms stad har i kommunfullmäktiges budget formulerat ”Ett klimatsmart Stockholm” som ett av fyra inriktningsmål. Stockholms stads miljöprogram 2016–2019 utgör ryggraden i stadens miljöarbete och omfattar ett stort antal mål inom miljöområdet. Som riktlinje för de klimatrelaterade målen och för målet om fossilbränslefrihet 2040 har Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040 tagits fram. Denna strategi beslutades av kommunfullmäktige 28 november 2016.

Strategin identifierar utmaningar och fördelar genomförandeansvar för att nå målen på kort och lång sikt. Miljöprofilområden som Norra Djurgårdsstaden har en viktig uppgift att visa på lösningar som hela Stockholm behöver för att bli fossilbränslefritt. Det handlar bland annat om att förenkla miljövänligt byggande, skapa fysiska strukturer som gör det lätt att leva miljövänligt och stimulera lösningar för förnybar energi.

En revidering av Norra Djurgårdsstadens program för hållbar stadsutveckling är motiverad av att kunskapsläget utvecklats över tiden och att relevanta styrdokument uppdaterats, framför allt Stockholms stads miljöprogram 2016-2019. Det har även funnits ett behov av att göra programmet lättare att kommunicera och följa upp.

Stadsledningskontoret anser att revideringen av Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden bidrar till att stadsdelen även fortsättningsvis kommer att ligga i framkant vad gäller hållbar stadsutveckling.

Beslutet att låta målet om fossilbränslefrihet 2030 för Norra Djurgårdsstaden ligga kvar behöver kommenteras särskilt.

Motiveringen till förslaget att ta bort detta mål i revideringen var att varken energisystemet eller trafiksystemet är en lokal fråga på stadsdelsnivå. Beslutet att låta målet ligga kvar baserades på att det behövs ett spjutspetsområde som visar vägen för att Stockholm ska bli fossilbränslefritt 2040.

Begreppet fossilbränslefrihet är i viss mån en tolkningsfråga. I stadens Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040 definieras fossilbränslefrihet och det är enligt denna definition som utsläppen av växthusgaser beräknas och följs upp. I och med att man i utsläppen räknar in även de indirekta utsläppen vid produktion och distribution av bränslena, de så kallade livscykelutsläppen, uppstår ett antal utmaningar. Det innebär att användning av el och biobränslen ger upphov till utsläpp under livscykeln som staden inte har någon rådighet över. Även till 2030 är bedömningen att det kommer att ske sådana utsläpp i livscykeln. Vad gäller fjärrvärmens är Fortums besked att kolanvändningen ska vara avvecklad senast 2030, men bedömningen är att det kommer att finnas fossila plaster i det förbrända avfallet som gör att inte heller fjärrvärmens är att betrakta som fullständigt fossilbränslefri.

För trafiksystemet är bedömningen att det kommer att finnas fossila bränslen i användningen 2030. För att Norra Djurgårdsstaden ska kunna trafikeras 2030 behövs en miljözon för fossilbränslefri trafik. Ett sådant regelverk är under utredning av Transportstyrelsen.

Frågan om hur man ska betrakta fossilbränslefrihet i Norra Djurgårdsstaden behöver därför utredas vidare. Stadsledningskontoret föreslår att detta görs i samband med framtagande av planen för att staden som organisation ska vara fossilbränslefri 2030. Denna plan ska tas fram under 2017 enligt stadens Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040. Enligt samma strategi ska staden verka för att miljözoner införs i kommunen som innebär att fordon med fossila bränslen ej tillåts från senast år 2040. Stadsledningskontoret föreslår att möjligheten till ett tidigareläggande till 2030 av sådana miljözoner utreds under 2017.

I avvaktan på kommande utredningar får målet om att stadsdelen ska vara fossilbränslefri till 2030 tolkas som att stadsdelen ska vara en modell för fossilbränslefrihet, och genom detta bidra till att driva utvecklingen framåt för staden som helhet. Beslutet om målet fossilbränslefritt till 2030 kräver inga justeringar av programmet på åtgärdsnivå, men ett antal redaktionella förändringar av programmet vilka inarbetats i föreliggande förslag, se bilaga 1.

Stadsledningskontoret vill poängtera att i den fortsatta planeringen och arbetet i Norra Djurgårdsstaden är ekonomiska avvägningar av stor vikt, och att i planeringen av åtgärder för att uppnå klimat- och miljömålen ska dessa avvägningar göras i relation till andra prioriterade mål som till exempel ett ekonomiskt hållbart bostadsbyggande.

Sammanfattningsvis anser stadsledningskontoret att det ligger i linje med stadens höga ambitioner inom klimat- och miljöområdet att ligga i framkant och sätta höga mål för stadens miljöprofilområden. En högre ambitionsnivå i områden som Norra

Djurgårdsstaden bidrar till att utveckla stadens och även privata och andra offentliga aktörers arbete inom miljöområdet. Staden har även internationellt sett fått mycket uppmärksamhet kring miljöprofilområdena, och höga och tydliga mål bidrar till detta. På så sätt kan också Norra Djurgårdsstaden visa vägen för att hela Stockholm blir fossilbränslefritt till 2040.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige beslutar att förslag till reviderat Program för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden godkänns, i enlighet med bilaga 1, samt att målet om fossilbränslefrihet år 2030 ska gälla för Norra Djurgårdsstaden.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av Joakim Larsson m.fl. (alla M) och Abit Dundar (L) enligt följande.

1. Att i huvudsak godkänna redovisningen och Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden och hemställa gemensamt med övriga förvaltningar och bolag att kommunfullmäktige ger exploateringsnämnden, genom exploateringskontoret, i uppdrag att genomföra Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden.
2. Att föreslå kommunfullmäktige att målet om fossilbränslefrihet år 2030 ska gälla för Norra Djurgårdsstaden.
3. Att därutöver anföras:

Norra Djurgårdsstaden är ett av Stockholms största stadsutvecklingsområden. Det är också ett av stadens tre utpekade miljöprofilsområden, och ska ur det perspektivet vara ett internationellt föredöme och leda utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Vi förstår resonemanget bakom kontorets slutsatser om att lyfta ur de övergripande målen för miljöprogrammet. Dock anser vi att det är av yttersta vikt att dessa mål har en högre ambitionsnivå än för staden som helhet. Med anledning av detta, och mot bakgrund av att stadens mål är att vara fossilbränslefri 2040, ska målet om att Norra Djurgårdsstaden ska vara fossilbränslefri redan 2030 kvarstå.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av Kristina Lutz m.fl. (alla M), Björn Ljung (L) och Erik Slottner (KD) enligt följande.

1. Att i huvudsak godkänna redovisningen och Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden och hemställa gemensamt med övriga förvaltningar och bolag att kommunfullmäktige ger stadsbyggnadsnämnden, genom stadsbyggnadskontoret, i uppdrag att genomföra Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden.
2. Att föreslå kommunfullmäktige att målet om fossilbränslefrihet år 2030 ska gälla för Norra Djurgårdsstaden.
3. Att därutöver anföras följande:

Norra Djurgårdsstaden är ett av Stockholms största stadsutvecklingsområden. Det är också ett av stadens tre utpekade miljöprofilsområden, och ska ur det perspektivet vara ett internationellt föredöme och leda utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Vi förstår resonemanget bakom kontorets slutsatser om att lyfta ur de övergripande målen för miljöprogrammet. Dock anser vi att det är av yttersta vikt att dessa mål har en högre ambitionsnivå än för staden som helhet. Med anledning av detta, och mot bakgrund att stadens mål är att vara fossilbränslefri 2040, ska målet om att Norra Djurgårdsstaden ska vara fossilbränslefri redan 2030 kvarstå.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (alla M), Patrik Silverudd (L) och Karin Ernlund (C) enligt följande.

1. I huvudsak godkänna redovisningen och Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden och hemställa gemensamt med övriga förvaltningar och bolag att kommunfullmäktige ger trafiknämnden, genom trafikkontoret, i uppdrag att genomföra Program för Hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden.
2. Föreslå kommunfullmäktige att målet om fossilbränslefrihet år 2030 ska gälla för Norra Djurgårdsstaden
3. Därutöver anföra:

Norra Djurgårdsstaden är ett av Stockholms största stadsutvecklingsområden. Det är också ett av stadens tre utpekade miljöprofilsområden, och ska ur det perspektivet vara ett internationellt föredöme och leda utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Vi förstår resonemanget bakom kontorets slutsatser om att lyfta ur de övergripande målen för miljöprogrammet. Dock anser vi att det är av yttersta vikt att hålla fast vid dessa mål som har en högre ambitionsnivå än staden generellt. Med anledning av detta, och mot bakgrund att stadens mål är att vara fossilbränslefri 2040, ska målet om att Norra Djurgårdsstaden ska vara fossilbränslefri redan 2030 kvarstå.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Tobias Sjö m.fl. (alla M) och Mimmi Deljerud Engholm (L) enligt följande.

Att yrka bifall till miljöpartiets, socialdemokraternas och vänsterpartiets två första att-satser
Samt att därutöver anföra

Norra Djurgårdsstaden är ett av Stockholms största stadsutvecklingsområden. Det är också ett av stadens tre utpekade miljöprofilsområden och ska ur det perspektivet vara ett internationellt föredöme och leda utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Vi förstår resonemanget bakom kontorets slutsatser om att lyfta ur de övergripande målen för miljöprogrammet. Dock anser vi att det är av yttersta vikt att hålla dessa mål som har en högre ambitionsnivå än för staden som helhet. Med anledning av detta, och mot bakgrund att stadens mål är att vara fossilbränslefri 2040, ska målet om att Norra Djurgårdsstaden ska vara fossilbränslefritt redan 2030 kvarstå.